

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 29 päivänä maaliskuuta 2006,

keskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi

(Asia COMP/M.3975 – Cargill/Degussa)

(tiedoksiannettu numerolla K(2006) 1034)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2007/783/EY)

Komissio teki 29. maaliskuuta 2006 päätöksen sulautuma-asiassa yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 8 artiklan 1 kohdan nojalla. Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavilla todistusvoimaisella kielellä kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa:
http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I TIIVISTELMÄ

- (1) Komissio vastaanotti 21. lokakuuta 2005 yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (jäljempänä 'sulautuma-asetus') 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen ilmoituksen suunnitellusta yrityskeskittymästä.
- (2) Tutkittuaan ilmoituksen komissio päätteli, että ilmoitettu toimenpide kuuluu sulautuma-asetuksen soveltamisalaan.
- (3) Osapuolet esittivät komissiolle sitoumuksia 23. marraskuuta 2005. Komissio totesi 14. joulukuuta 2005, että yrityskeskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on annetuista sitoumuksista huolimatta vakavia epäilyjä, ja päätti aloittaa sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen menettelyn.
- (4) Perusteellisen tutkinnan jälkeen komissio on kuitenkin tullut siihen tulokseen, että ilmoitettu toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille ilman ongelmia. Sen vuoksi pää-

tettiin ehdottaa ilmoitetun yrityskaupan hyväksymistä sulautuma-asetuksen 8 artiklan 1 kohdan nojalla.

II OSAPUOLET JA TOIMENPIDE

- (5) Cargill on Yhdysvaltoihin sijoittautunut yksityisomistuksessa oleva yritys, joka tuottaa maataloushyödykkeitä, eläinrehuja, elintarvikkeita ja näihin liittyviä rahoituspalveluja ja käy niillä maailmanlaajuisesti kauppaa. DFI on saksalainen elintarvikkeiden ainesosien valmistaja. Sen nykyinen omistaja on Degussa AG, jonka pääosakkaat ovat puolestaan RAG ja E.ON. DFI:n pääomialoja ovat sakeutus- ja hyytelöimisaineet ja aromit. Cargill suunnittelee ostavansa DFI:n koko osakekannan, joka on nykyään Degussa AG:n omistuksessa.

III YHTEISÖNLAAJUINEN KESKITTYMÄ

- (6) Suunnitellussa yrityskeskittymässä Cargillin on tarkoitus hankkia DFI määräysvaltaansa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

IV MERKITYKSELLISET TUOTEMARKKINAT

- (7) Komission markkinatutkimuksessa keskityttiin sellaisen nestemäisen tai öljyttömän lesitiinin markkinoihin, jota ei ole muunnettu geneettisesti (jäljempänä 'ei-muuntogeeninen') (1). Muita tuotteita, joiden markkinoihin yrityskeskittymä vaikuttaa, ovat muuntogeeninen lesitiini, pektiini ja raaka siemenöljy (2).

1. Eri lesitiinimarkkinat

- (8) Lesitiini on elintarvikkeiden ainesosa, jota käytetään ns. emulgaattorina. Sen avulla stabiloidaan emulsioita, jotka ovat hydrofiilisten aineiden (kuten vesi) ja hydrofobisten aineiden (kuten öljyn) sekoituksia. Lesitiiniä käytetään pääasiassa elintarvikkeissa ja rehuissa, mutta myös kosmetiikassa, lääkkeissä ja teollisuustuotteissa (esim. rikkakasvien torjunta-aineissa ja nahassa). Vaikka lesitiinin osuus sitä sisältävien tuotteiden tuotantokustannuksista on yleensä alle prosentin, se on yleensä välttämätön tuotantoprosessissa ja sen käyttö voi vaikuttaa ratkaisevasti lopputuotteen laatuun.

- (9) Lesitiini on öljysiementen, yleensä soijapapujen, murskaamisen yhteydessä syntyvä sivutuote. Suurin osa (95 prosenttia) markkinoille tulevasta lesitiinistä on tuotettu sojaöljyn valmistuksen yhteydessä. Muiden raaka-aineiden, kuten rypsin ja auringonkukansiementen, osuus on vähäinen. Soijapavun lesitiinipitoisuus on alle prosentin, ja siitä saatavan lesitiinin arvo on selvästi alle viisi prosenttia soijapavun kokonaisarvosta.

a) Lesitiini ja synteettiset emulgaattorit muodostavat eri tuotemarkkinat

- (10) Emulgaattorit voidaan jakaa luonnollisiin (lesitiini) ja synteettisiin (mono- ja diglyseridit). Luonnolliset emulgaattorit eristetään öljysiementistä, kun taas synteettiset emulgaattorit tuotetaan keinotekoisesti kemiallisten reaktioiden tuloksena. Komission markkinatutkimuksen perusteella luonnolliset ja synteettiset emulgaattorit eivät kuulu samoille tuotemarkkinoille pääasiassa seuraavassa kappaleessa esitetyistä syistä.

- (11) Kysynnän kannalta markkinatesti osoitti, että lesitiini ja synteettiset emulgaattorit eivät ole keskenään korvattavissa toisaalta teknologiaan ja toisaalta laatuun liittyvistä syistä. Tämä koskee rehujen ja elintarvikkeiden valmistajia. Juuri yksikään ei-muuntogeenisen lesitiinin käyttäjä ei ole siirtynyt käyttämään synteettisiä emulgaattoreita, vaikka ei-muuntogeenisen lesitiinin hinta on kaksinkertaistunut kahden viime vuoden aikana. Ylivoimainen enemmistö käyttäjistä ei vaihtaisi synteettisiin emulgaattoreihin sittenkään, vaikka lesitiinin hinta nousisi vielä 10 prosenttia tulevaisuudessa.

b) Muuntogeenisen ja ei-muuntogeenisen lesitiinin markkinat on arvioitava erikseen

- (12) Markkinatutkimus osoitti, että Euroopassa on erotettava muuntogeenisen ja ei-muuntogeenisen lesitiinin markkinat. Euroopassa (toisin kuin muualla maailmassa) asiakkaat vastustavat voimakkaasti muuntogeenisten tuotteiden käyttöä. Tämän vuoksi Euroopan unioni on vuodesta

2004 antanut useita asetuksia ⁽¹⁾, joissa edellytetään, että muuntogeeniset elintarvikkeet, rehut ja näiden ainesosat on merkittävä ja että niiden on oltava jäljitettävissä. Lesitiini voidaan vapauttaa merkitsemispakosta, mutta ainoastaan, jos on käytössä vakiintunut varmentamismenettely (ns. jäljitusketju), joka kattaa koko tuotanto- ja toimitusketjun. Sillä on todistettava, että käytettävä soija on ei-muuntogeenistä ja että väli- ja lopputuotteisiin lisätyt aineet on säilytetty erillään muuntogeenisistä aineista kylvön, sadonkorjuun, varastoinnin, jalostuksen ja jakelun yhteydessä.

- (13) Tarjonnan kannalta ei-muuntogeenisen lesitiinin tuotantokustannukset ovat huomattavasti korkeammat kuin muuntogeenisen lesitiinin. Ei-muuntogeenisen ja muuntogeenisen lesitiinin tuotantoketjut ovat erilaiset, minkä vuoksi myös niiden hinnoissa on huomattavia eroja.

c) Nestemäistä, öljytöntä ja fraktioitua lesitiiniä tarkasteltava erikseen

- (14) Komissio on lisäksi todennut, että lesitiinejä on erityyppisiä, koska nestemäistä lesitiiniä voidaan jalostaa poistamalla perustuotteesta öljy tai fraktioimalla se ⁽²⁾. Cargill ei valmista fraktioitua lesitiiniä. Markkinatutkimuksessa havaittiin useita syitä, joiden perusteella nestemäisen, öljyttömän ja fraktioitun lesitiinin markkinoita on syytä pitää erillisinä.

- (15) Melkein kaikki asiakkaat ilmoittivat, että ne eivät voi vaihtaa nestemäisestä öljyttömään lesitiiniin tai päinvastoin, koska niiden erityistarpeet edellyttävät tietyn tyyppisen lesitiinin käyttöä (esim. maun tai jalostettavuuden vuoksi) ja niitä käytetään erilaisissa tuotantoprosesseissa. Tarjonnan kannalta öljyttömän ja fraktioitun lesitiinin valmistukseen tarvitaan erillisiä tuotantolaitoksia ja siten huomattavia investointeja sekä erityisosaamista.

2. Pekiini

- (16) Osapuolilla on päällekkäisiä toimintoja myös pektiinin valmistuksessa. Pekiini on hyytelöinti-, stabilointi- ja sakeuttamisaine. Komissio on harkinnut myös eri pektiinilajien tarkempaa jaottelua (esim. jako omena- ja sitruspektiiniin sekä metoksyylipitoisuuden mukainen jako), mutta loppujen lopuksi markkinoiden määrittely voidaan jättää avoimeksi, koska yrityskaupasta ei aiheudu kilpailuongelmia, määriteltiin pektiinimarkkinat miten tahansa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1829/2003, annettu 22 päivänä syyskuuta 2003, muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehusta (EUVL L 268, 18.10.2003, s. 1) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1830/2003, annettu 22 päivänä syyskuuta 2003, muuntogeenisten organismien jäljitettävyydestä ja merkitsemisestä ja muuntogeenisistä organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta (EUVL L 268, 18.10.2003, s. 24).

⁽²⁾ On myös joitakin erikoiskäyttöön tarkoitettuja muunnettuja lesitiinejä, joiden osuus lesitiinimarkkinoista on kuitenkin häviävän pieni.

V MERKITYKSELLISET MAANTIETEELLISET MARKKINAT

1. Lesitiini

- (17) Komissio on tullut siihen tulokseen, että ainakin *ei-muuntogeenisen lesitiinin* markkinat ovat ETA:n laajuiset.
- (18) Euroopan markkinaolot ovat poikkeukselliset, koska eurooppalaiset asiakkaat suosivat vahvasti *ei-muuntogeenisiä* tuotteita. Tämä ilmiö rajoittuu selvästi vain Eurooppaan. *Ei-muuntogeenisen lesitiinin* kokonaisympäristöstä 80 prosenttia tapahtuu ETA:ssa, vaikka ETA:n osuus kaiken lesitiinin maailmanmarkkinoista on vain 45 prosenttia. Asiakkaat ostavat lisäksi lesitiiniä vain harvoin suoraan Euroopan ulkopuolisilta toimittajilta. Tämä ei johdu pelkästään kuljetuskustannuksista, vaan myös toimitusaika sekä tuote- ja tuotanto-osaamiseen perustuva asiakastuki ovat monien asiakkaiden kannalta ratkaisevia tekijöitä. Lesitiinin kysynnän rakenne onkin hyvin erilainen ETA:ssa kuin muualla maailmassa.
- (19) Vaikka *muuntogeenisen* (nesteettömän ja öljyttömän) *lesiitiinin* markkinoiden pitämiseksi maailmanlaajuisina näyttäisi olevan perusteita (esim. sääntelyvaatimuksissa ei ole suuria eroja), komissio voi tämän päätöksen yhteydessä jättää *muuntogeenisen lesitiinin* maantieteellisten markkinoiden täsmällisen määrittelyn avoimeksi.

2. Pektiiini

- (20) Vaikka markkinatutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että pektiinin maantieteelliset markkinat saattavat rajoittua ETA:n alueelle, niiden täsmällinen määrittely voidaan tässä yhteydessä jättää avoimeksi, koska määrittelmästä riippumatta on selvää, että kilpailuongelmia ei ole.

VI ARVIOINTI

1. Ei-muuntogeeninen nestemäinen lesitiini

- (21) Yksityiskohtainen markkinatutkimus on osoittanut turhiksi vakavat epäilyt, jotka kohdistuivat suunnitellun yrittäjäryhmän soveltuvuuteen yhteismarkkinoille.
- (22) Tutkimus osoitti, että osapuolten tosiasiallinen markkinaosuus ([30–40] prosenttia) on pienempi kuin osapuolten arvioivat ([40–50] prosenttia) ja että muista kilpailijoista aiheutuvat kilpailupaineet ovat tarpeeksi voimakkaat estääkseen osapuolia saamasta määrävää asemaa näillä markkinoilla. Itse asiassa Cargillin, DFI:n ja Solae kilpailijoiden markkinaosuus on kasvanut tasaisesti ja merkittävästi. Sen lisäksi, että sellaiset vakiintuneet elintarvikkeiden ainesosien jakelijat kuin Nore Ingredients ([5–15] prosenttia markkinoista) ja Helm AG ([0–10] prosenttia markkinoista), ovat pystyneet kasvattamaan markkinaosuuttaan, myös brasilialaiset ja intialaiset tuottajat ovat viime aikoina kehittyneet varteenotettavaksi vaihtoehdoksi eurooppalaisille kuluttajille, koska monilla niistä

(toisin kuin Cargillilla ja Degussalla) on suoraan käytössään *ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin* valmistukseen tarvittavat raaka-aineet. Jotkut suuret elintarvikkeiden ja suklaan valmistajat ostavat tätä tuotetta jo suoraan brasilialaisilta valmistajilta. Johtavat brasilialaiset valmistajat ovat osoittaneet pystyvänsä luomaan oman jakelu- ja logistiikkaverkkonsa Eurooppaan ja kilpailemaan suoraan perinteisten tuottajien, kuten sulautuman osapuolten ja Solae kanssa.

- (23) Myös *ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin* huomattava hinnannousu ja houkuttelevat voittomarginaalit kannustavat osaltaan brasilialaisia ja intialaisia valmistajia kilpailemaan entistä aggressiivisemmin Euroopan markkinoilla. Koska ETA-markkinoiden johtavat tuottajat (Cargill, DFI ja Solae) hankkivat nykyään melkein kaikki *ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin* valmistukseen tarvitsemansa raaka-aineet Brasiliasta nykyisiltä tai ainakin potentiaalisilta kilpailijoiltaan, kyseisen tuotteen markkinoiden nykyinen kilpailuympäristö tuskin muuttuu siten, että kilpailu kärsisi vakavasti.
- (24) Komission markkinatutkimuksessa kävi ilmi, että keskitelmä ei aiheuta kilpailua estäviä *koordinoituja vaikutuksia*. Tämä johtuu osaksi kahden suurimman toimijan markkinaosuusien suuresta kokoerosta keskittymän toteuduttua. Lisäksi markkinatutkimuksen tulokset viittaavat vahvasti siihen, että *ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin* markkinoita ei voida pitää läpinäkyvinä. *Ei-muuntogeenisen lesitiinin* hinta määräytyy toimittajan ja sen asiakkaiden välisissä neuvotteluissa; minkäänlaisia hinnastoja ei julkisteta. Tästä syystä jopa samansuuruisien asiakkaiden nestemäisestä lesitiinistä maksamissa hinnoissa on huomattavaa vaihtelua.

2. Ei-muuntogeeninen öljytön lesitiini

- (25) Markkinatutkimuksessa keskityttiin erityisesti *ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin* markkinoihin, koska osapuolten yhteenlaskettu osuus näistä markkinoista on erityisen suuri. Vaikka ilmoituksen mukaan näillä markkinoilla on vain kolme aktiivista toimijaa, yksityiskohtainen selvitys osoitti, että *ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin* markkinoille on jo tullut tai on tulossa useita uusia toimittajia, mikä rajoittaa käytännössä osapuolten mahdollisuuksia toimia yksipuolisesti ottamatta huomioon kilpailijoitaan.
- (26) Markkinatutkimuksessa vahvistui, että DFI oli [50–60] prosentin markkinaosuudellaan vuonna 2005 *ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin* suurin toimittaja. Kun tähän lisätään Cargillin markkinaosuus ([0–10] prosenttia vuonna 2005), sulautuman osuus *ei-muuntogeenisen lesitiinin* ETA-markkinoista olisi [60–70] prosenttia.

(27) Tutkimus osoitti lisäksi, että Cargillin asema öljyttömän lesitiinin markkinoilla on suhteellisen heikko, ja sen poistuminen kilpailijoiden joukosta ei sen vuoksi muuttaisi merkittävästi markkinoiden nykyistä kilpailurakennetta. Toisin kuin sen pääasiallisilla kilpailijoilla, Cargillilla ei ole öljyttömän lesitiinin omaa tuotantoa, vaan sen markkinoima tuote valmistetaan Arkansasin osavaltiossa Yhdysvalloissa sijaitsevassa tehtaassa. Tehtaan kapasiteetti on melko rajallinen, eikä sitä ole edes voitu käyttää vakavien teknisten ongelmien vuoksi. Markkinatutkimus osoitti lisäksi, että Cargillin harjoittama hinnanalennusstrategia ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin markkinoille pääsemiseksi on ollut pidemmän päälle kestävä, koska raaka-aineen eli ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin hinta on noussut rajusti.

(28) Tutkimus osoitti myös, että ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin markkinoille on jo tullut tai on todennäköisesti lähiaikoina tulossa uusia toimittajia, joiden toimintakapasiteetti on riittävä. Useimmat näistä toimittajista ovat jo rakentaneet omat öljynpoistolaitoksensa (mm. Berg & Schmidt/Sternchemie, Ruchi ja Matlani) tai saavat ne käyttöön vuoden 2007 kuluessa (mm. SG Lecitinas). Uuden öljynpoistokapasiteetin suuruus osoittaa, että Intian ja Etelä-Amerikan tuottajat ovat määrätietoisesti pyrkimässä Euroopan markkinoille. Intian ja Brasilian uusi ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin tuotantokapasiteetti on suurempi kuin ETA-markkinoiden koko kysyntä.

(29) Useiden uusien yritysten tulo öljyttömän lesitiinin markkinoille osoittaa, että vaikka markkinoille tulolle on huomattavia esteitä, ne eivät ole ylittämättömät. Vaikka öljytöntä lesitiiniä ei sinänsä voida pitää "hyödykkeenä" ja vaikka sen tuotantoon tarvitaan teknologiaa ja osaamista, kilpailijat ovat todenneet, että tämä teknologia on hankittavissa markkinoilta (mm. insinööritoimistoilta) ja että ne pystyvät tuottamaan yhtä laadukasta ei-muuntogeenistä öljytöntä lesitiiniä kuin markkinajohtajat. Myöskään se, että monet tätä tuotetta ostavat elintarviketuottajat edellyttävät toimittajansa läsnäoloa Euroopassa, ei ole näiden kilpailijoiden kannalta merkittävä este, koska suurin osa niistä tekee yhteistyötä sellaisten vakiintuneiden eurooppalaisten jakelijoiden kanssa, joilla on tarvittava osaaminen ja tieto asiakkaiden erityistarpeista. Useat asiakkaat ovatkin ilmoittaneet, että ne ovat kiinnostuneita vaihtoehdoista nykyisille ei-muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin toimittajilleen.

3. Muuntogeenisen lesitiinin markkinat

(30) Markkinatutkimus ei osoittanut, että muuntogeenisen lesitiinin markkinoilla olisi kilpailuongelmia. Nestemäisen lesitiinin osalta ADM on Euroopassakin edelleen selvä markkinajohtaja [40–50] prosentin osuudellaan ennen

tämän asian osapuolia, Solaeta ja useita pienempiä kilpailijoita. Tämä viittaa siihen, että keskittymän tuloksena syntyvällä uudella yrityksellä olisi hyvin vähän mahdollisuuksia yksipuolisesti nostaa hintoja tai muuten rajoittaa kilpailua. Cargill ei ole myöskään panostanut muuntogeenisen lesitiinin markkinoihin markkinointistrategiassaan. Komissio pitää vähäisenä riskiä, että keskittymä johtaisi toiminnan koordinoituihin. Syyt tähän ovat pääasiassa samat kuin ei-muuntogeenisen nestemäisen lesitiinin markkinoilla (hintojen läpinäkyvyyden puute, markkinaosuusien kokoero jne.). Öljyttömän muuntogeenisen lesitiinin markkinoilla Solaen osuus Euroopan markkinoista on [50–60] prosenttia. DFI:n markkinaosuus on toiseksi suurin, mutta Cargillin osuus ei olennaisesti kasvata sitä. Markkinoilla toimii useita muita kilpailijoita (kuten ADM). Toiminnan päällekkäisyys muuntogeenisen öljyttömän lesitiinin markkinoilla on tästä syystä varsin rajallista.

4. Pekiini

(31) Osapuolten yhteenlaskettu osuus pektiinin markkinoista on enintään 25 prosenttia riippumatta siitä, ovatko tarkastelun kohteena maailmanlaajuiset vai ETA:n laajuiset markkinat. Keskittymän toteutuminen kasvattaisi sitä varsin vähän eikä vaikuttaisi markkinajohtajan (CP Kelco) ja kakkosen (Danisco) markkina-asemaan. Tämä arvio ei muuttuisi, vaikka vaihtoehtoisia markkinoita (esim. maailmanlaajuiset markkinat, omena- ja sitruspektiinin markkinat tai metoksyylipitoisuuden perusteella eriytetty markkinat) tarkasteltaisiin erikseen, koska Cargillin asema näillä markkinoilla on vielä heikompi.

5. Vertikaaliset vaikutukset (raaka siemenöljy)

(32) Jos ra'an soijaöljyn markkinat ETA:ssa määritellään hypoteettisesti itsenäisiksi tuotantoketjun alkupään markkinoiksi, suunniteltu yrityskauppa aiheuttaa teoriassa vertikaalisia vaikutuksia. Tästä huolimatta vertikaalisia ongelmia ei ole ennen muuta siksi, että DFI ja Cargill ostavat valmista ei-muuntogeenistä nestemäistä lesitiiniä kolmansilta eivätkä itse tuota ei-muuntogeenistä raaka-ainetta lesitiiniin valmistusta varten.

VII PÄÄTELMÄ

(33) Päätöksessä todetaan edellä esitetystä syistä, että suunniteltu yrityskauppa ei olennaisesti estä tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla eikä niiden merkittävässä osassa.

(34) Tämän vuoksi päätöksessä vahvistetaan, että kyseinen keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan sulautuma-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan sekä ETA-sopimuksen 57 artiklan mukaisesti.